

1842. Een koopman, wiens zoon theologie zal gaan studeren, vindt het een buitenkansje, wanneer hij in de diligence een Gronings professor theologiae tegenkomt, daar het hem niet onverschillig is aan welke professoren hij de opleiding van die zoon zal toevertrouwen. Hij begint een gesprek over deze zaken, waar de professor, 'hoezeer anders ongezind, zulke onderwerpen op de diligence te bespreken' (groot verschilpunt met de Zwijndrechters!), op in wil gaan, omdat ze alleen zitten. Zij spreken dan over de opvattingen van de Groninger School inzake de godheid van Jezus Christus en de voldoening. Terwijl de professor ten aanzien van het eerste punt het verwijt van 'Arianerij' afwijst, geeft hij volmondig toe, dat het leerstuk van de voldoening aan Gods gerechtigheid door de dood van Jezus Christus een verouderd leerstuk is; 'de tijd, dat men meende, Paulus te volgen als men van een verzoenden God en een verzoenden Vader sprak, is gelukkig, althans onder onze Nederlandsche Godgeleerden, voorbij'. Waarop de koopman repliceert, dat hij blij is, 'dat er in Nederland nog van God geleerden gevonden worden, die van zulke troostelooze en . . . (met) geheel de Schrift strijdende gevoelens een 'heiligen afkeer hebben'. En dan zoekt hij in zijn reiszak en leest uit een boekje dat hij daaruit te voorschijn haalt, een passage voor, waar staat dat Christus aan het kruis gestorven is 'niet als afdoening eener schuld bij God, maar om ons het voornemen Gods en Zijne liefde jegens ons . . . te doen kennen.' Prof.: 'Is dit niet van Collega Hofstede?' Koopm.: 'Ik bid u om vergeving, het is van Collega . . . (hij slaat den titel op) Stoffel Muller'. Tableau.

Natuurlijk is dan het gesprek nog niet afgelopen; de diligence is nog niet aan, en de koopman laat zijn kans niet verloren gaan! Hij citeert hele stukken uit Het Eeuwig Evangelie van Muller, dat in 1834, na diens dood, maar voor het verschijnen van het tijdschrift der Groningers, *Waarheid in Liefde*, was uitgekomen, (p. 16-19) en voegt daarbij citaten uit Heysteks *De ware leer der zaligheid* (p. 19-23), evenzeer van 1834, welke laatste hem doen concluderen, 'dat (daar) de Godheid van den Heere Jezus meer openlijk, ik zou haast zeggen, meer openhartig ontkend en bestreden wordt', maar dat er in wezen geen verschil is tussen deze opvattingen en die der Groninger School op dit punt (p. 23-4). Wanneer dan de koopman zegt: 'de overeenstemming is inderdaad treffend en onmiskenbaar, hoezeer ik het anders naauwelijks zou